

NEZAHAT GÖKYİĞİT BOTANİK BAHÇESİ
KOLEKSİYONLAR SİYASETİ
2009 (revizyon 2019)
NEZAHAT GÖKYİĞİT BOTANIC GARDEN
COLLECTION POLICY FOR THE LIVING COLLECTION
2009 (revised in 2019)

İçindekiler
CONTENTS

Giriş
Introduction

Bölüm 1: Ulusal ve Uluslararası Sorumluluklar, Kullanıcılar
Section 1: National and International Context, User Groups

Bölüm 2: Bilgi Standartları, Hedefler ve Gözden Geçirme
Section 2: Standards of Information, Targets and Review

Bölüm 3: Peyzaj, Düzenleme ve Sergileme Siyaseti
Section 3: Landscape, Design and Representation Policy

Bölüm 4: Koleksiyon çeşitleri
Section 4: Collection Types

Bölüm 5: Giriş, kayıt ve Aktarma
Section 5: Acquisition, Recording and Transfer

Sonuç
Conclusion

Ekler
Appendices

Giriş

Koleksiyonlar siyaseti, sadece canlı koleksiyonlara materyal kayıt-kabulünü değil daha kapsamlı işletme ve muhafazasını da kapsar. Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi (NGBB) “Koleksiyonlar Siyaseti”, NGBB’nin Ana Görev belgesinin (2004; gözden geçirme 2008 ve 2019) tamamlayıcısıdır. Bu belge, konuyla ilgili ulusal kanun [Ek 1], yönetmelik ve eylem planlarıyla (Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı) uluslararası antlaşmaları (Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi [CBD]; Küresel Bitki Koruma Stratejisi [GSPC]) tanımlar.

Bu siyaset belgesi, gelecekte, koleksiyonların oluşturulması ve yönetimi için bir çizgi ve ufuk belirler. Koleksiyon muhafızları/bekçileri/korucu/sorumluları için, mevcut personel ve imkânlar nispetinde, kılavuz bir belgedir.

Introduction

Collection Policy covers not only the acquisition and addition of material into living collections but also their comprehensive management and maintenance. NGBB Collection Policy completes the NGBB Master Plan document (2004; revision 2008 and 2019). This document recognizes relevant national legislations and action plans (National Biodiversity Strategy and Action Plan) and international conventions (Convention on Biological Diversity, Global Plant Conservation Strategy (GSPC)).

This policy presents a vision and lays down some challenging targets in the formation and management of collections in the future. It is a guiding document for those who curates, maintains and are responsible for collections depending on available staff and resources.

Amaç ve Hedefler

Koleksiyonlar belgesinin amacı, canlı koleksiyonların zamanımızda ve gelecekte iyi ve güvenli biçimde korunması, bakılması ve sürdürülmesidir. Hedefler şöyle sıralanabilir:

- i. Canlı koleksiyonların, NGBB’nin ana ögesi olarak işlevini yerine getirmesi,
- ii. Koleksiyonların uzun dönemli pılanlaması ve devamlılığının sağlanması ve kısa dönemli değişikliklerden etkilenmemesi,
- iii. İyi belgelenmiş ve sürdürülebilir koleksiyonlar oluşturulması,
- iv. İmkânların elverdiği en iyi ve zengin koleksiyonlara sahip olunması,
- v. Koleksiyonların amaca uygun olarak, araştırma, koruma ve eğitime katkısının sağlanması,
- vi. Koleksiyonların, güzel bir peyzaj oluşturulması, ziyaretçi sayısının artması ve çevrede yaşam niteliğinin yükselmesine katkı yapabilmesi için mümkün olduğunca erişilebilir ve çekici kılınmasıdır.

Purpose, aims and objectives

The purpose of this Collection Policy is to ensure that the Living Collection is well managed and sustained both now and into the future. Objectives are as follows:

- i. To ensure the Living Collection fulfils the wider agenda of the NGBB
- ii. To provide long term planning and continuity for the collections and guard it against short term changes
- iii. To create well managed and documented collections
- iv. To create richest collection possible within the resources available
- v. To ensure the Living Collection ‘fit for purpose’ so that it can make a positive contribution to research, conservation, education and training

vi. To make the Collection as accessible and attractive as possible (both physically and intellectually) thereby creating beautiful landscapes for recreation, contributing to quality of life issues and increasing visitor numbers

Bölüm 1: Ulusal ve Uluslararası Sorumluluklar, Kullanıcılar

Section 1: National and International Context, User Groups

Ulusal ve uluslararası içerik

National and International Context

NGBB ulusal ve uluslararası antlaşmalar, kanunlar, eylem planları (bkz. Ek-2) içerisinde davranır.

NGBB functions within a set of national and international policies, acts, guidelines, action plans (see. Appendix 2) and legislative frameworks.

Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (CBD)

Convention on Biological Diversity (CBD)

Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin (CBD) amacı, Biyolojik çeşitliliğin korunması, sürdürülebilir kullanımı ve adil ve eşit paylaşımının sağlanmasıdır. NGBB olarak canlı koleksiyonların oluşturulması, muhafazası ve kullanımında bu ilkelere bağlı kalınacaktır.

The purposes of the CBD are the conservation of biological diversity, the sustainable use of biodiversity and the fair and equitable sharing of the benefits arising from biodiversity. NGBB will function parallel to the CBD when acquiring, transferring or using living plant material.

Küresel Bitki Koruma Stratejisi (GSPC)

Global Strategy for Plant Conservation (GSPC)

Küresel Bitki Koruma Stratejisi'nin (GSPC) amacı bitkilerin korunmasıdır. Mevcut ve yeni hedefler bu siyaset belgesinde tamamen benimsenmiştir.

The purpose of the GSPC is the conservation of plants. Previous and new targets are totally embraced in this policy document.

Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı (UBSEP)

National Biological Diversity Strategies and Action Plan (UBSEP)

Bu strateji, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi'nin uygulanmasına rehberlik etmek amacıyla ulusal bir strateji hazırlanması yükümlülüğüne yanıt teşkil etmektedir. Strateji'nin amacı Türkiye'deki biyolojik çeşitliliği kısaca tanımlamak ve değerlendirmek, üzerinde genel bir anlaşmaya varılmış bir koruma stratejisi belirlemek ve Türkiye'de biyolojik çeşitliliğin korunması hedeflerine ulaşabilmesi için gerekli olan eylemleri önermektir.

This strategy is a response to the responsibility to prepare a national strategy with the aim guiding to the application of Convention on Biological Diversity. The aims of the strategy are to determine and assess the biological diversity in Turkey, to determine a conservation strategy which reach an agreement on it and to recommend actions which are necessary to attain conservation targets.

Türkiye, Akdeniz ve Yakın Doğu gen merkezinin kesiştiği noktada yer almaktadır. Bu iki bölge tahılların ve bahçe bitkilerinin ortaya çıkışında çok önemli bir role sahiptir. Tüm bunlar göz önüne alınarak, Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesinde işletilen koleksiyonlarda, UBSEP stratejik amaç ve hedeflerine uygun olarak bitki biyoçeşitliliğinin korunması temel

amaç olarak belirlenmiştir. Bu temel amaç için bitki biyolojik çeşitliliğini korumak üzere sıla (*in-situ*) ve gurbet (*ex-situ*) koruma yaklaşımları uygulanmaktadır.

Turkey is being the intersection of Mediterranean and Near East genetic regions. These two regions has significant role in breeding of cereals and garden plants. By taking into account all these, as the pursuance of NBDSA strategic aims and objectives, the conservation of plant diversity is adopted as main objective in the collections of NGBB. For this main objective, to protect plant diversity, approaches of both ex-situ and in-situ complementary conservation methods have been adopted.

NGBB'de tüm bu amaçlar ve hedefler doğrultusunda, ender ve tehdit altında olan türlere ve ekosistemlere, kritik habitatlara, üzerinde çok az çalışma yapılmış bitki ve mantarlar ile ekonomik değere sahip bitkilere yönelik özel koruma projeleri ve koleksiyonlar geliştirmektedir.

Relevant to these aims and targets, there are developing special conservation projects and collections for rare and threatened plants and ecosystems, critical habitats, less known plants and fungi and economically important plants.

Botanik Bahçelerinde Koruma İçin Uluslararası Ajanda

The International Agenda for Botanic Gardens in Conservation

Bu belge (Wyse Jackson ve Sutherland, 2000), biyolojik çeşitliliğin korunmasıyla ilgili olarak kabul edilen uluslararası anlaşmalar; ulusal kanunlar, politikalar ve stratejilerin etkili biçimde uygulanmasına katkı sağlamak için botanik bahçelerince geliştirilecek siyasetlere ve programlara uluslararası bir çerçeve sağlar. NGBB, bu belgeyi imzalayarak, belgede sunulan hedef ve amaçları desteklediğini beyan etmiştir. Bu ajandaya paralel olarak NGBB; *The International Agenda for Botanic Gardens in Conservation* (Wyse Jackson ve Sutherland, 2000) provides a global framework for the development of botanic garden policies and programmes for the effective implementation of international treaties and national laws, policies and strategies relevant to biodiversity conservation. NGBB has signed up to the International Agenda and supports its aim and objectives.

- Botanik Bahçelerinde bitki koruma için en iyi uygulamaları geliştirir ve uygular.
- Develop and implement best practices in plant conservation for botanic gardens
- Bitki genetik kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı için bahçıvanlık bilgi ve uzmanlığını kullanır.
- Use horticultural knowledge and expertise to promote the sustainable use of plant genetic resources
- Gurbette (*ex situ*) koruma ile ilgili Uluslararası Ajanda da listelenen 19 hedefi destekler ve uygular (Wyse Jackson ve Sutherland: sayfa 29)
- Support and implement the 19 points listed in the section on *ex situ* conservation (p29 of the Agenda)

Kaynak

Reference:

Wyse Jackson, P.S. and Sutherland, L.A. (2000). *International Agenda for Botanic Gardens in Conservation*. Botanic Gardens Conservation International, U.K.

Wyse Jackson, P.S. and Sutherland, L.A. (2000). International Agenda for Botanic Gardens in Conservation. Botanic Gardens Conservation International, U.K.

Nesli Tehdit Altındaki Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticareti Sözleşmesi (CITES)
Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES)

CITES'in amacı nesli tehdit altındaki her türlü (canlı veya ölü) bitki ve hayvan türlerinin ticaretini düzenlemek ve gözetlemektir; doğadan doğrudan toplanan canlılarla ilgili pazarı küçülterek ve para kazancını azaltarak doğanın yağmalanmasının önüne geçmektir. NGBB, ister tehdit altında olsun ister olmasın, ticari olarak elde edilebilen bahçe çeşitleri ve türleri dışında bitki satın almaz. Bazı durumlarda NGBB *CITES* listesindeki bitkileri araziden/doğadan toplamak veya transfer etmek isteyebilir. NGBB'nin izleyeceği siyaset aşağıdadır: The purpose of CITES is to regulate and monitor trade in endangered species thereby reducing the market for and financial reward gained from plundering plants directly from the wild. NGBB doesn't buy any plant species threatened or not other than commercial garden species and cultivar. In some cases, NGBB may want to collect in the wild or transfer plants listed in CITES. NGBB follows these directions;

- Her zaman *CITES* kurallarına uyulacaktır
- Abide by *CITES* regulations all the times
- *CITES* listesindeki bitkilerden toplamak veya transfer etmek gerektiğinde, ilgili izinler alınacaktır
- Obtain *CITES* permits to collect or transfer *CITES*-listed plants, if required
- İstendiğinde gümrük memurlarına bitki teşhisi için yardımcı olunacaktır
- Help Customs staff identify plants if requested
- İstendiğinde ibraz etmek üzere *CITES* belgeleri ve izinleri elde hazır tutulacaktır
- To hold, and make available if requested, *CITES* paperwork/documentation/licences
- *CITES* ile ilgili bilgiler ve listeler bilgisayarlarda hazır ve güncel olarak tutulacaktır.
- *CITES* documentation, lists and information is kept up to date in computerised databases

Kullanıcılar

User Groups

Canlı koleksiyonlar kullanılmak için ama aynı zamanda ulusal miras ve uluslararası referans koleksiyonu olarak muhafaza edilir. Bu nedenle yapılandırılmada, iç ve dış talep göz önünde bulundurulur.

The Living Collection exists to be used but it is also part of Turkey's important national heritage and an international reference collection. In developing this Policy thought has been given to the range of demands and uses placed on the Collection by internal and external users and stakeholders.

İç Kullanıcılar:

Internal Users:

- Bilim adamları (örneğin flora yazımı, evrim, moleküler ve diğer çalışmalar)
- Science staff, eg. flora writing, evolution, molecular studies, etc.)
- Bitki ressamaları
- Plant illustrators
- Bahçe personeli
- Horticulture staff
- Korumacılar (tür koruma araştırmaları)
- Conservation staff (species conservation studies)
- Bahçıvanlık kursu öğrencileri
- Horticulture training course students
- Okul programları (NGBB tarafından yürütülen ana okulu, ilk ve orta öğretim, üniversite'lere yönelik programlar)
- School programs (for preschoolers, primary, secondary schools and universities)
- Yetişkin eğitimi programları (bitki ressamlığı, fitoterapi gibi)
- Adult education programs (plant illustration, etc.)

Dış Kullanıcılar:

External users:

- Üniversite ve diğer botanik bahçelerinden bilim adamları
- Science community including universities and other botanic gardens
- Korumacılar (tür koruma araştırmaları)
- Conservation community (species conservation studies)
- Çiçek ve fidan yetiştiricileri, peyzajcılar, ormancılar, park işleticileri, bahçe öğrencileri ve amatör bahçe sahipleri
- Plant propagators, landscape architects, staffs of forestry departments and parks, horticultural students and amateur gardeners
- Eğitimciler
- Education community
- Diğer botanik bahçeleri elemanları
- Other botanic gardens
- Sanatçılar ve öğrenciler
- Artists and art students
- Vatandaşlar

- General members of the public – local, national and international visitors

Araştırma ve Koruma

Research and Conservation

Canlı koleksiyonlar, NGBB'nin araştırma ve koruma projelerinin esas parçasıdır. Koleksiyonlar, ayrıca daha geniş bir araştırmacı ve korumacı kitlesinin de hizmetindedir. Bitki materyalinin böyle amaçlarla kullanılması, botanik bahçelerini diğer çeşit bahçe ve koleksiyonlardan ayıran önemli bir özelliktir. Bu siyaset belgesi, araştırma ve koruma çalışmaları için bitki yetiştirmenin çok önemli olduğunu kabul eder; üstelik canlı koleksiyonun en önemli kullanımının araştırma ve koruma olduğunu vurgular. Bu anlamda mevcut iklim ve toprak koşullarının elverdiği en geniş koleksiyonu yetiştirmek; bilim bölümü ile irtibatlı olarak ihtiyaçlara ve yeni projelere göre koleksiyonu geliştirmek ve yüksek nitelikli bilgi-gözlem kayıtlarını tutmak bu siyasetin belirleyicisidir.

The Living Collection is an essential part in supporting the Garden's research and conservation programmes. It is also available to, and used widely by the wider research and conservation communities. The use of plant material for these purposes is of fundamental significance and separates botanic gardens from other types of garden or collections of plants. The policy recognizes the importance of cultivating plant material to support research and conservation and believes this to be one of the most important uses of the Collection. To cultivate the most wide-ranging collection of plants possible within the parameters of this Policy, our climate and soil conditions and available resources, to create new collections according to the needs by collaborating the science department and to maintain the highest standards of record keeping possible.

Eğitim ve Öğretim

Education and Teaching

NGBB canlı bitkilerin kullanıldığı çeşitli kurslar gerçekleştirmektedir. Bu siyaset belgesi, bu kursların ihtiyaç duyduğu bitki materyalini sağlamanın önemine işaret eder. Bu nedenle bahçe personeli, eğitimcilerle ve kurs hocalarıyla görüşerek bitki kurs materyali yetiştirme programını belirler.

The Garden runs a number of formal and informal courses in which plant material is used on a regular basis. This Policy recognizes the importance of providing plant material to support these courses. Horticulture staff determine planting program with education unit staff and external staff teach at courses.

Bilgi Takdimi

Interpretation

NGBB bahçe personeli, bilim bölümüyle irtibatlı çalışarak, NGBB Ana Görev belgesindeki "Bilgi Takdimi Siyaset Belgesi"ndeki hedeflere uygun olarak yeni ve mevcut bitkilerle ilgili bilgi takdimini uygun ortamlarda yapar. Bilgi takdimi, çoğu zaman bilim bölümünün önderliğinde olmakla birlikte, bazan eğitim ya da bahçe bölümü önderliğinde de yapılabilir. Özellikle bazı projelerle ilgili kısa dönemli mevsimlik bilgi takdiminin önemi vurgulanır.

Where possible selected new and existing plantings will be interpreted for the widest possible audience using appropriate media to add to the visitor experience and to fulfil our Mission Statement and follow the guidelines of NGBB's Interpretation Masterplan. Ideally all interpretation should generally be achieved through collaboration with staff from the Science Unit. However Horticulture Unit may sometimes lead this process. NGBB values of short term seasonal interpretation processes or activities are taking place.

Fenoloji

Phenology

NGBB, bir botanik bahçesi olmasının verdiği sorumlulukla bitkiler hakkında araştırma yapmayı ilke edinir. Bu sebeple bitkilerin yaşam evrelerini vejetasyon zamanı veya yıl boyunca izler ve kayıt eder. Meteoroloji istasyonundan alınan verilerle karşılaştırma yaparak ortam değiştiren bitkilerin hangi ölçüde bu ortama uyum sağladıkları, davranışlarındaki değişiklikler hakkında fikir edinir.

NGBB with the responsibility of being a botanic garden, aims to make research about plants. For this reason, NGBB observe and record life cycles and vegetation times of plants during growing season. Phenologic data is compared the data from Met Station so that the behaviour, adaptations or failure of transplanted plants from the wild is being monitored.

Ziyaretçiler ve Özel İlgi Gurupları

Visiting public and special interest groups

NGBB, özellikle İstanbul halkı için yüksek nitelikli, önemli, lâtif bir dinlenme mekânıdır. Canlı koleksiyonlar, peyzaj ve altyapıyla birlikte Bahçe'yi meydana getirmektedir ve bu nedenle bakımı ve niteliği fevkalâde mühimdir. Bakımsız bir bahçenin, NGBB için olumsuz bir etki yaratacağı açıktır. Ziyaretçiler üzerinde olumlu etki için bahçe bölümü:

The garden is an important, high quality and greatly valued recreation space within the City of İstanbul. The living Collection along with the landscape and infrastructure, constitutes the garden and therefore its maintenance and quality are paramount in serving the needs of the general visiting public. The policy recognizes that a poorly maintained garden will have negative impacts on visitors. To provide positive impacts on visitors, the Horticulture Division will:

- (Koleksiyon siyasetine uyarak) güzel çiçek sergilerinin bulunacağı yastıklar hazırlayacak,
- Create some areas within the garden where the primary focus is on beautiful floral displays (parallel with Collection Policy)
- İmkânlar nispetinde en nitelikli peyzajı oluşturacak,
- Maintain the landscapes to the highest standarts possible within available resources
- Bitkilendirme ve bilgi takdiminin yakından ilişkili olduğu alanlarda, bilim bölümü ile irtibatlı çalışacaktır.
- Work closely with sicence staff to create areas where there is a strong correlation between interpretation and planting

Bölüm 2: Bilgi Standartları, Hedefler ve Gözden Geçirme

Section 2: Information, Targets and Review

Giriş

Introduction

Botanik bahçelerini diğer çeşit bahçelerden ve parklardan ayıran nitelik, bitki koleksiyonlarıyla beraber tutulan, kaydedilen bilgilerdir. Bu nedenle bu bilgilerin kalitesi ve nasıl kaydedileceğinin büyük önemi vardır. Bu bilgilerin bilimsel değerinin yanısıra, koleksiyonların bakımı ve gözden geçirilmesi de aynı şekilde önemlidir. Siyaset belgesinin bu bölümünde koleksiyonların işletilmesiyle ve ilintili bilgilerle alakalı standartlar belirtilmektedir.

It is the information attached to plants in botanic garden collections that separates botanic gardens from other collections that separates botanic gardens from other types of garden. The quality of that information and the way in which it is used is therefore of great importance. In addition to increasing the scientific value of the plants the use of information is also important for managing the collection, especially in the areas of curation, target setting and review. This section of Policy sets out a range of information standards that those collecting material and those managing the Collection should strive to achieve.

Bilgi Standardı

Standards of Information

Bu siyaset belgesinde, botanik bahçelerindeki koleksiyonlara ait bitki kayıtlarının hayati önemi vurgulanmaktadır; ek olarak, bu bilgilerin koleksiyonların bakımı ve işletilmesi için çok değerli olduğu belirtilmektedir.

This Policy recognizes the critical importance of plant records in botanic garden living collections and the value of these records for both the use and management of NGBB's collection.

Yeni bitki toplanırken derlenecek minimum bilgiler

Minimum standards for collecting new plants

Canlı koleksiyondaki bitkilerle ilintili bilginin miktarı ve niteliği, bu koleksiyonun değerini belirler ve hem şimdi hem de gelecekteki bilimsel çalışmalarda kullanılmasının ana sebebidir. Örneğin, toplanan tohum ya da diğer materyalin bir doğrulama (voucher/teyit/kanıt) örneğinin herbaryumda bulunması hayatidir.

The quality and extend of field and other data attached to plants in the Living Collection can very much determine their value and use to science now and in the future and it is, for instance, vital that voucher herbarium specimens are made to support seed and other material collected in the wild.

Mümkün olan her yerde, herbaryum (voucher/teyit/kanıt/doğrulama) örneği ve canlı koleksiyona dahil edilecek herhangi bir bitki parçası için arazide derlenmesi gereken asgari bilgi şunlardır:

The following minimum standards of field data to go along with the voucher specimens and any plant material intended for the Living Collection, should be obtained wherever possible:

- Kaynak (doğadan, bahçeden, bir bitkiden, bir bitki kümesinden, vb)
- Source (from wild, garden, a plant etc.)
- Materyal çeşidi (herbaryum, tohum, soğan, çelik, vb)
- Type of material (herbarium, seed, seedling etc.)
- Köken
- Provenance
- Toplayıcı veya ekip, gezi adı, vb
- Collector's name or team/expedition name/code
- Toplayıcı numarası
- Collector's number
- Toplama tarihi
- Date of collection
- Ülke
- Country
- Toplama yeri (lokalite, adres)
- Locality
- Enlem/boylam
- Longitude / latitude
- Rakım (yükseklik)
- Altitude
- Habitat
- Habitat
- Vejetasyon
- Vegetation
- Toplayıcı notları,
- Collector's observation
- Materyalin doğadaki veya toplandığı yerdeki resmi
- Images of the material in the wild and/or collecting locality

Bu standard, Otobur® Botanik Bahçesi Veri Yönetim Sistemi'nden alınmıştır.

Bahçıvanlar ve taksonomistler için hayati olan bu bilgi, eğer materyalin toplanma anında kaydedilmezse, bir daha asla elde edilemez.

These standards are taken from Otobur® Botanic Gardens Data Management System. Most of the information, that is essential for horticulturalists and taxonomists, if not written down at the time the collection was made, can never be captured again.

Yetiştirme programındaki bitkilerin bilgileri kaydedilirken derlenecek minimum bilgiler

Minimum standards of record keeping once the plants is in cultivation

Bir kere yetiştirilmeye başlandıktan sonra, bitkiler düzenli olarak gözetlenmelidir. İdeali, bu gözetleme yılda bir kere yapılmalıdır (ama bu her zaman mümkün olmayabilir). Bu durumda,

uzun ömürlü eski odunlu türler her üç yılda bir kere; yeni dikilmiş odunlu bitkilerle, otsu bitkiler yılda bir kere denetlenmelidir:

Once in cultivation plants should be checked and monitored on a regular basis. Ideally stocktaking should take place once per year but this may not always be possible. In such cases the aim would be that established woody plants should be checked at least once every three years while newly-planted woody plants, herbaceous plants and others should be checked once per year.

- Mevcut yeri
- Current location
- Bitki (birey sayısı)
- Number of plants
- Durumu, özellikle bitkinin ölü veya canlı olması bilgisinin ötesinde bilgiye ihtiyaç varsa
- Condition, where it is important to record more than just whether the plant is alive or dead
- Tarih ve gözlem yapan kişi veya güncellemeden sorumlu bölüm adı
- Date and name of person or department

Burada belirtilen standard gözetleme, personel yetersizliğinden ötürü yapılamayabilir. Ancak imkânlar elverdiğinde, gönüllülerin yardımıyla bu standartlara ulaşılması gerekmektedir.

It is appreciated that these levels of stocktaking may not be possible at present due to current staffing levels. However, volunteers can be trained and used to reach these standards.

Bilgilerin elde edilebilirliği (hali hazırda) ve yayını

Publication and availability of information

Arşivlemek veya işletme amacıyla NGBB'de mevcut canlı bitkilerin kataloglarının, koleksiyonların sürdürülebilirliği, arşivlenmesi ve bilgi takdimi amacıyla her 5 yılda bir yayınlanması esastır. Ayrıca başka yayın yöntemlerinin (örn. cd-rom) ya da internette yayınlama yolları da aranmalıdır.

The importance of the published catalogue for curatorial use and archival purposes is recognized and in every 5 years a new catalogue will be published. It will be continued to investigate other methods for publication, eg. CD Rom, web page

Etkin kayıt tutma için yeni teknolojilerin izlenmesi

Review of new technology to improve efficiency of record keeping

Günümüzde teknoloji hızla gelişmekte ve değişmektedir. Gözlem ve veri kaydı konusunda da, NGBB ilerleyen teknolojiyi takip etmelidir. Bu meyanda:

Today, technology develops rapidly. NGBB will therefore seek to review new techniques and technologies. NGBB will investigate;

- Koleksiyonların haritalanması
- Systems to map collections
- Uzaktan güncelleme
- Techniques of remote updating

- Barkod etiketleme ve okuma
- [Barcode labels and readers](#)
- Değişik ya da yeni etiketleme teknikleri izlenip en uygun olanlar kaynakların elverdiği zamanlarda hayata geçirilecektir.
- [Alternative or newer methods for plant labeling](#)

Güvenlik

Security

Bitki kayıt sisteminin emniyeti ve güvenliği, **en önemli** konudur ve NGBB **belirlenmiş bir güvenlik yordamının** işleyişini emniyet altına almalıdır.

[Safety and security of the plant records system is of the utmost importance and NGBB must ensure that agreed security backup protocols are adhered to.](#)

Hedefler

[Targets](#)

Belirlenmiş hedefler, öncelik verilen konular ve güdümlü çalışma için faydalıdır; bu hedefler birer kılavuz olarak değerlendirilmeli ve bir son olarak düşünülmemelidir. Ağır mevsim koşulları, personel yetersizliği gibi bazı dış etkenlerin bu hedefleri etkileyeceği göz önünde tutulmalıdır.

[It is recognized that targets form a useful way of prioritising and auditing work and also of driving up standards where necessary. However, they should be regarded as a useful guide and should not be seen as an end in their own right. It is recognized that outside influences such as severe winters, staff shortages and numbers of fieldwork visits can radically affect these targets.](#)

Araştırma ve koruma için yabancı kaynaklı materyalin ve doğru teşhisin değerini göz önünde tutarak, 2030 yılına kadar koleksiyonlar için şu hedefler benimsenmiştir:

[Recognising the importance of wild origin material for research and conservation and the value of accurate naming, the following targets for the collection for 2030 are as follows:](#)

- Doğal türler: Mevcut oran %88 muhafaza edilecektir.
- [Native species: current rate 88% will be conserved.](#)
- Teşhis teyidi: Mevcut oran %40'dan %60'a yükseltilecektir.
- [Verification: increase from 40% to 60%.](#)

“Bitki kayıtları komitesi”nin teşhis teyidini istenen oranlara çıkarması için Cubey ve Gardner'daki (2003, The targeted verification process”, *Sibbaldia*, 1:19-23) yordamını izlemesi sağlanacaktır.

[Plant Recording Commuty will follow the directions cited in Cubey ve Gardner \(2003, The targeted verification process”, *Sibbaldia*, 1:19-23\).](#)

- Yaşatma oranı (doğal türler): Mevcut oran %63'dan %70'e yükseltilecektir.
- [Cultivation success \(native species\): increase from 63% to 70%.](#)

Gözden Geçirme

[Review](#)

Hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını ve koleksiyondaki yönelimleri tespit için 'gözden geçirme' yordamları iyi bir yoldur. Gözden geçirmeler için koleksiyon bilgileri güncel olmalıdır. Yıllık gözden geçirme'de şu ögeler kontrol edilmelidir:

Review provide a useful mechanism for assessing trends and checking if targets have been achieved. For reviews to be accurate collection information must be up-to-date. Annual reviews will include the following information;

- Canlı familya, cins, tür, takson, kayıt (aksesyon) ve bitki bireyi sayıları
- Number of living families, genera, species, taxa, accessions and individual plants
- Yabani köken oranı (%)
- Percent wild origin
- Teşhis teyidi oranı (%)
- Percent verification
- Yeni takson ve yeni kayıt (aksesyon) oranı
- Number of new taxa and new accessions
- IUCN listesindeki tür ve takson sayıları
- Number of IUCN-listed species and taxa
- Ölen takson ve kayıt (aksesyon) sayıları
- Number of taxa deaths and accession deaths

Teşhis teyidi

Verification

Teşhis teyidi, Canlı Koleksiyondaki bir bitkinin doğru olarak teşhis edilmesi işlemidir. Bu işlem, ya mevcut bir ismin teyidi veya değiştirilmesi biçiminde olabilir ya da bilinmeyen bir bitkiyse teşhis edilerek adının belirlenmesi şeklinde olabilir.

Verification is the process of identifying and accurately naming plants in the living collection. This may involve the confirmation of an existing name, the changing of existing name to another name, or the determination of the plant's identity if it is unknown.

Teşhis teyidi çok önemlidir. Çünkü ziyaretçiler, öğrenciler, eğitimciler, araştırmacılar ve birçokları bitki etiketlerindeki isimlere güvenir ve onları öğrenir, kullanır. Ayrıca şüpheli isim sayısının çokluğu, botanik bahçesinin namına yaraşmaz. Bu nedenle, teşhis teyidinde önem verilerek, bahçedeki bitkilerin teşhis ve teyidlerinin kısa bir sürede yüksek oranlara çıkarılması gerekmektedir. Elbette bu işlemin yorucu ve zaman alıcı olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Bu nedenle teşhis teyitlerinin aşağıdaki önceliklerle yapılması gerekir:

Verification is important because visitors, general public, students, educators, research staff and many more rely on our plants being correctly named. In addition, numerous incorrectly named plants would undoubtedly affect our reputation as a leading botanic garden. In addition, numerous incorrectly named plants would undoubtedly affect our reputation as a leading botanic garden. A target has been set to increase verification percentages. It is acknowledged that the process can be slow and time consuming and for this reason priorities have been set as follows:

- Adı bilinmeyen bitkilerin teşhisi
- Plants whose identity is unknown
- Sadece familya ve cins adı bilinen bitkilerin teşhisi

- Plants that have only been identified to family or genus level
- Koruma için önemli olan bitkilerin teşhisi
- Plants for conservation importance
- NGBB için öncelikli olan bitki kümeleri (geofitler; kurakçıl bitkiler; yenilebilen bitkiler, vb.)
- Groups in which NGBB has a particular research interest (geofits, halofitic plants, edible plants)
- Belirli bir gezinin veya toplayıcının bitkileri
- Material connected with a particular expedition or collector
- Bahçede ilk defa çiçek açan bitkilerin teşhisi
- Plants flowering for the first time
- Teşhis yanlışlığından kuşkulanılan bitkilerin teşhisi
- Plants suspected of being incorrectly named

Kökene bilinmeyen bitkiler ve bahçe çeşitleri teşhis önceliği en düşük kümedir.

Plants of unknown origin and cultivars will always be treated as of lower priority than the above.

Bilgi derleme

Information Capture

NGBB, yeni bitkilerin ve başta yabancı kökenliler olmak üzere canlı koleksiyondaki mümkün olduğu kadar çok bitki ile ilgili gözlemin kaydedilmesinin önemine ve değerine inanır.

Hedefler:

NGBB recognises the value of capturing and recording as much information as possible on each plant in the collection. Our aim is to:

- Kayıtlı, yabancı kökenli her bitkinin (mümkünse fidanlıkta çimlenmekte olan fideler dahil), bir herbaryum örneği yapılacaktır
- Make a herbarium specimen of every wild origin accession in the living collection (including the vouchering of seedlings in the nursery where appropriate)
- Yeni toplanmış bitki örneğinin, ilk çiçeklenme ve meyva bağlama tarihi kaydedilecektir
- Record the date of first flowering or fruiting of newly collected plant material
- Uygun resimleri çizilecektir
- Make illustrations as appropriate
- Mümkün olduğunda yetiştirmeye ilgili notlar, soğuğa dayanıklılık ve peyzaj kullanımı olanakları ilâve edilecektir.
- Consider the inclusion of other sources of data/ information-eg horticulture/cultural notes regarding hardiness or landscape performance.

Bütün bu işlerin getirdiği toplam iş yükü göz önüne alındığında, koruma ağırlıklı bitkilerle, NGBB'nin bilimsel ilgisinin olduğu bitkilere öncelik verilecektir.

Due to the size of this task priorities will need to be set such as starting the process with plants of conservation interest and those in which NGBB has scientific interest.

Etiketleme

Labelling

Etiketler, kayıtlarla ilgili kütüklerde tutulan bütün bilgilerin, Canlı Koleksiyonlardaki bitkilerle ilintilendirmenin anahtarıdır. Aynı zamanda etiketler, bilginin halka aktarılmasının temel bir yoludur; ve bitki koleksiyonunun bakımı ve işletilmesi için de kritik önemdedir.

Labels are the key for linking information held in all of the records to the plants in the living collections. They are also one of the main methods for conveying information to the public.

Labels are critically important for the curation and use of the living collection.

4 çeşit etiket kullanılmaktadır:

Four types of labels are used of the living collections:

- Geçici etiketler: Çeşitli biçimlerde olur. Bazan ana ve yedek etiketler takılmadan önce, ya da bitkiler teşhis teyidi veya bir bilimsel çalışma için kullanılacağında takılır.
- Temporary Labels: These are in a few different styles. These can be used before main and additional labels or during a scientific project or identification.
- Fidanlık etiketleri: Bitkileri daimi yerlerine gitmeden önce teşhisleri için kullanılır.
- Nursery Labels: They are used for identification before plants are planted permanently.
- Ana etiketler: Siyah zeminde beyaz yazılı etiketlerdir. Değişik büyüklük ve şekillerde olabilir. Bitkiler daimi yerlerine gittiklerinde kullanılır.
- Main Labels: These labels has black font with writing in white. They can be in different sizes and shapes. They are used when plants are planted in their permanent places.
- Gizli etiketler: Sadece temel bilgi içerir. Ana etiket kaybolduğunda, yedek olarak kullanılır.
- Hidden Labels: They only include core information. They are used when main labels lost.

Fidanlık, ana ve gizli etiketlere yazılacak bilgiler şunlardır:

Nursery, main and hidden labels with contain the following information:

Fidanlık etiketi:

Nursery labels:

- Kayıt (aksesyon) numarası
- Accession number
- Toplayıcı
- Collector
- Toplayıcı numarası
- Collector's number
- İsim
- Name
- Gerekli başka bilgiler
- Other miscellaneous information, if required.

Ana etiketler

Main Labels:

- Familya
- Family
- Cins

- Genus
- Tür
- Species
- Melez ve ebeveynler (biliniyorsa)
- Hybrid with parents
- Alttür, varyete, çeşit (varsa)
- Subspecies, variety or cultivars
- Bilimsel Türkçe Adı
- Scientific Turkish Name
- Toplayıcı adı ve numarası
- Collector's name and number
- Ülke veya coğrafi bölüm
- Country or geographic area of origin
- Kayıt (aksesyon) numarası
- Accession number
- Belirleyici/belirteç*
- Qualifier (see below)
- Özel şifreler, örneğin T – tehdit altında, B – bahçe kökenli, D – yabani/doğa kökenli, teşhis derecesi.
- Special codes, eg T – threatened, B – garden origin, D – wild origin, identification level

Bilimsel Türkçe Bitki Adları için “Bizim Bitkiler Veb Sayfası
<www.bizimbitkiler.org.tr>” için izlenmektedir.

Apply to “Bizim Bitkiler Website <www.bizimbitkiler.org.tr>” for Scientific Turkish Names.

Gizli etiketler:

Hidden labels:

- Kayıt (aksesyon) numarası
- Accession number
- Belirleyici/belirteç*
- Qualifier

Ayrıca etiketlemede aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

The following miscellaneous points should also be noted:

- El yazısı veya “Dymo” etiketlerden kaçınılmalıdır (eğer kullanılırsa, en çok üç ay içinde yerine doğru yöntemle yazılmış etiketler konmalıdır). Zorunlu kalınan durumlarda, el yazısı etiketlerde kurşun kalem kullanılmalıdır.
- Hand-written or ‘Dymo’ labels are not encouraged (and should be replaced within a maximum of three months) but any label is better than no label at all. If hand written, using a pencil is preferred to using a pen
- Halka açık yerlerde ana etiketler kullanılır. Yeni hazırlanmış yerlerde geçici etiket kullanımını en çok üç ay ile sınırlıdır.
- Main labels are used in the public areas. Temporary labels use in newly planted areas but they should be replaced by mains within three months
- Kırılan, kaybolan etiketlerin, üç ay içinde yenileri ile değiştirilmesi esastır.

- We should aim to to replace lost, stolen or broken labels within three months.
- Fenoloji projesindeki bitkiler “bu bitki fenolojik olarak gözlenmektedir” etiketi ile işaretlenmiştir.
- Plants that part of phenology project are labeled as “Phenology observation is made on this plant”
- Etiketlemede daha fazla bilgi için Thomas and Watson'da (2000, Data Management for Plant Collections. Roy. Bot. Gard. Edingb. [ISBN 1§ 872291 58 9]) Bölüm 2'ye bakılacaktır.
- For more information about labeling look at Thomas and Watson'da (2000, Data Management for Plant Collections. Roy. Bot. Gard. Edingb. [ISBN 1§ 872291 58 9]) Section 2.

* Belirleyici/belirteç, aynı kayıda/aksesyona ait bitki bireyini (veya otsu ise bir bitki gurubunu) işaret eden harf veya rakamdır. Bütün bitkiler veya aksesyonlar için kullanılması gerekmez.

* Qualifiers are alphabetical letters and numbers are used to identify individual individual plants (or groups of plants, if herbaceous) from within an individual accession. There is not required for all plants.

Bölüm 3: Peyzaj, Düzenleme ve Sergileme Siyaseti

Section 3: Landscape, Design and Representation Policy

Giriş

Introduction

Bu bölümde Bahçe'nin görsel değerinin geliştirilebilmesi için gereken siyaset açıklanmaktadır; örneğin çeşitlerin kullanılması, coğrafi temsil ve sergileme gibi.

This section concentrates on the visual and heritage values of the garden, the use of cultivars and general aspects of collection display such as geographical representation.

Genel Peyzaj

General Landscape

Bir bitkinin veya bitki kümesinin bilimsel, koruma ve eğitsel önemi çok yüksekse de, her bahçenin peyzaj değerinin önemini de aynı şekilde kavramalıyız. Önemli bilimsel değeri olan bir bitki gurubunu sergilerken sıradan ve heyecan vermeyen bir peyzajın anlamı yoktur; ayrıca koleksiyonun ve bitkilerin değerine hemen hiç katkı yapmaz. Son olarak, bahçenin görsel güzelliğinin ziyaretçileri cezbedeceğini ve son derece önemli olduğunu unutmamalıyız:

While it is scientific, conservation and education value of the individual plants and their assemblage into meaningful groupings that are of the utmost importance, it is also important to recognize that the design and landscape of the garden is of value too. Important scientific plants set in an uninspiring and poorly designed landscape make little sense and would not maximize the value of the plants or collection. Finally, the significance of visually attractive garden in attracting paying visitors. In considering the general landscape of each garden the following should be noted:

- Her ne kadar bu siyaset belgesi, bazı familya, cins ve bitki guruplarının önemini belirtirken bazı bölgelerin de bahçenin letafeti amacıyla çiçeklerle bezenmesinin önemini teyit eder. Bu anlamda bu çiçek yastıklarının ve alanlarının bezenmesinde kültür çeşitlerinin önemi unutulmamalıdır.
- While this policy highlights important families and genera for inclusion in the collection it also accepts that it is legitimate to include a number of floral rich areas within the garden that is primarily designed with public amenity and visitor expectations in mind. In creating these displays the value of cultivars are recognized and reference should be made to the section on cultivars below
- NGBB olarak tek seçeneğimiz vardır: NGBB'nin sanatsal, tarihi, peyzaj, mimari, görsel ve tabiatı koruma değeri olağanüstü ve latif olmalıdır.
- NGBB should be an amenity garden and should have value in work of art, historical, horticultural interest, architectural and nature conservation value.

Çeşitlerin (kültivarların) kullanılması

Use of cultivars

Bu belgenin açık siyaseti, Canlı Bitki Koleksiyonlarının büyük çoğunlukla iyi belgelenmiş yabani/doğal kökenli bitkilerden oluşmasıdır. Bahçe çeşitleri oranı (şu anda %12 oranında) muhafaza edilmelidir. Ancak yine de NGBB'de kullanılacak bahçe çeşitleri en az yabani

kökenli bitkiler kadar azami dikkatle seçilmelidir. Bahçe çeşitleri, çekici, rengârenk ve bezeli çiçek yastıkları ile sergileri oluşturmak için ve ayrıca eğitim için önemlidir.

It is an explicit policy of NGBB and its collection policy that its collection will be overwhelmingly dominated by well-documented, wild origin plants. Cultivars, which make up 60% of the taxa in the collection, should be decreased to 12%. Cultivars should be selected as carefully as wild origin species. They are important in creating attractive displays as noted above and are also useful for teaching.

Bahçe çeşitlerinin kullanılmasında şu hususlar gözönüne alınmalıdır:

Plants and use of cultivars should be restricted to the following:

- NGBB'de belirli alanlar bahçeyi bezemek ve süslemek amacıyla kullanılmalıdır,
- Some areas should be planted to make the garden as an amenity garden
- Çeşitli sebzelerin, meyvaların ve süs bitkilerinin gösterilebileceği sergi alanları olmalıdır,
- There should be some display areas to plant vegetables, fruits and cultivars
- Tarihi ve kültürel önemi olan çeşitler için sergi alanları bulunmalıdır,
- There should be display areas to plant historically important and/or rare cultivars, near species in
- Eğitim amaçlı kültür çeşitleri göz önünde bulundurulmalıdır,
- Some cultivars used for educational purposes should be taken into account.
- Bahçe çeşitlerinin kullanılması yukardaki koşullar nedeniyle hoş görülmektedir; ancak yine de tercihin hemen her yerde doğal türler olduğu unutulmamalıdır. Bu sebeple, özellikle gösterişli ve süslü doğal türlerin sergi alanlarında kullanılması öngörülmelidir.
- Cultivars are important for any of the courses run by NGBB. Planting and use of cultivars is allowed but it should be considered that wild originated species that has proper characteristics to be displayed should be preferred.

Sergileme

Representation

Hiçbir canlı bitki koleksiyonu, bilinen bütün bitkileri sergileyemez. Bu nedenle bir seçim yapmak zorunluluğu doğmaktadır. Bu seçimde NGBB Ana Görev Belgesi temeldir. Aşağıdaki durumlar, yetiştirilecek bitkilerin seçiminde kılavuz olarak değerlendirilmelidir.

No living collection could ever cultivate or display all plants known to science and so choices have to be made that are based on the policy or mission of the garden in question. A collection policy such as this helps to determine which plants should be grown by setting out criteria for selection.

İki temel yaklaşım, taksonomik sergileme (aynı cinsin türlerinin kıyaslama için beraber sergilenmeleri) ve coğrafi sergilemedir (belirli bir bölgeden gelen bitkilerin birlikte sergilenmesi). Yeni bir alanda bitkilendirme yapılırken, oranın mevcut bitkilendirmesinin önemi, değişen modalar, yeni yaklaşımlar (örneğin bilgi takdimine yönelik; ekolojik; iklim değişikliği gibi) göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca şu hususlara dikkat edilmelidir:

Two of the most obvious approaches are taxonomic representation (where species from the same genus are grouped together for comparison) or geographic representation (where plants from a region are grouped together). New parts can start with a logical layout based on

one of these approaches. On top of this there are changes of fashion, new approaches (such as the importance of interpretative plantings) and new pressures (such as the possible need to consider climate change). The following issues and criteria should be noted:

- Her ne kadar “ekolojik bitkilendirme” zaman zaman “coğrafi bitkilendirme” ile eş anlamlı olarak kullanılsa da burada biz farklı anlamda kullanıyoruz: “Ekolojik bitkilendirme” basitçe sucul, habitat çeşidi, kayalık gibi farklı ekolojik habitat veya nişi kapsar. Yapılacak sergilemelerde mümkün olduğunca “ekolojik bitkilendirme” tercih edilmelidir.
- The term ‘ecological planting’ is sometimes used synonymously with ‘geographical or phytogeographical planting’ but it regarded as easily be combined. Ecological plantings here simply refer to ecological niches and habitat types such as aquatic, marginal, woodland or rock plants. NGBB prefers to develop and interpret the widest range of ecological plantings possible within the limitations of their topography, soil and climate.
- Son yıllarda botanik bahçelerinde taksonomik sergilemeden ziyade coğrafi sergileme uygulanmaktadır. İdeal olarak coğrafi sergileme planlanırken, o coğrafyanın etnobotanik, koruma ve eğitimle ilgili öğeleri de göz önünde bulundurulmalıdır.
- Despite the approaches above being regarded as being typical examples of botanic garden design the preferred approach now is an advance on the geographic model, namely a multifunctional planting. Ideally, new plantings should have a strong geographical component but should also feature species of ethnobotanical, conservation and education interest.
- Sergilemede “küresel iklim değişikliğinin” muhtemel etkileri gözlenmelidir. Gerekirse hassas bitkiler başka yerlere nakledilmelidir.
- Note should be taken of the possible implications of climate change on vulnerable groups of plants and the opportunities for moving them to another place.
- Sergileme yapılan alanlardaki bazı bitkilerin, öğeler eğitim, koruma, bilimsel gibi özellikleri varsa, bu alanlardaki bitkilendirme ve belirli zamanlardaki gözden geçirmelerde (bilim veya eğitim gibi) ilgili bölümle işbirliği yapılmalıdır.
- Where beds or planting areas have a strong representational component that is linked closely to research, conservation or educational it is strongly recommended that the content and design are reviewed critically (with staff from science and education departments).
- Özellikle ülkemizi ilgilendiren Kafkasya, İran-Anadolu ve Akdeniz “biyoçeşitlilik hassas bölgeleri (bkz. Ek-4 Biyoçeşitlilik Hassas Bölgeleri)” başta olmak üzere, hassas bölgelerden gelen bitkilerin yetiştirilmesine ve sergilenmesine yüksek öncelik verilmelidir.
- Consideration should be given to cultivating as a high priority plant species from within, and indeed surroundings, ‘biodiversity hotspots’ of Mediterrian, İran-Anatolia and Causacian (bkz. Ek-4 Biyoçeşitlilik Hassas Bölgeleri)

Bölüm 4: Koleksiyon çeşitleri

Section 4: Collection Types

Giriş

Introduction

Bitkilerin (taksonomik veya coğrafi düzende) sergilenmesinin önemli olduğu kadar, ihtimam gereken özel koleksiyonların varlığı da düşünülmelidir. Örneğin araştırma koleksiyonları, koruma koleksiyonları, soğanlı bitkiler koleksiyonu, faydalı bitkiler koleksiyonu gibi.

As well as the representation of plant material described above (eg taxonomic and geographical planting designs) this policy recognizes that there are particular types of collection that sometimes call careful attention and/or special management. Examples listed here include research collections, conservation collections, bulbs and economic plants.

Araştırma Koleksiyonları

Research Collections

Bütün canlı koleksiyon, bir araştırma koleksiyonu olarak değerlendirilmelidir ve personelin, öğrencilerin ve diğer bilginlerin kullanımına açık tutulmalıdır. Bu nedenle, kayıt tutma, teyit ve yetiştirme en yüksek standartlarda gerçekleştirilmelidir. Bir bütün olarak koleksiyonun tamamı ya da tek tek bitkiler “amaca uygun” olarak bakılmalı ve muhafaza edilmelidir.

The whole living collection should be regarded as a research collection and is available for staff, students and external colleagues to use in this capacity. It is therefore vital that the highest standards of record keeping, verification and cultivation are maintained to ensure that the collection as a whole, and individual plants within the collection are ‘fit for purpose’.

Koleksiyonun tamamının araştırma için olduğu bilirse de Bahçe'nin bazı bölümleriyle bazı özel bitki gurupları faal araştırma projelerinde diğerlerinden daha sık kullanılacaktır. Örneğin piyan arazisi, soğanlı bitkiler koleksiyonu (özellikle süsenler, kurtkulakları ve navruzlar), faydalı bitkiler (yenilebilen, tıbbi ve ıtri, boya bitkileri) koleksiyonu, kuraklığa dayanıklı ve erozyon önleyici bitkiler koleksiyonu gibi alanlar bütün koleksiyonumuzun en önemli kısmını teşkil eder.

While noting that the whole collection is a research collection it is also true to note that specific parts of the garden and specific groups of plants are currently being used more than often in active research projects. Such collections as bulbs (especially Iris species), economic plants (edible , medicinal, dye plants), halophytes, *Thermopsis turcica* arae are important parts of the collection.

Soğanlı Bitkiler Koleksiyonu

Türkiye ve çevresinin soğanlı bitkilerinin canlı koleksiyonunu yapmak ana amaçtır. Bu siyaset belgesi, bitkilerin canlı olarak muhafazasının ötesinde bunların araştırma (bilimsel, bahçecilik ve yetiştirme) amaçlı yetiştirilmelerinin önemine inanır.

Bulbs collection

The main aim is to create a living collection of bulbs of Turkey and it's around. This policy stresses not only the importance of sustainability of the collections but also the importance of use of the collection for scientific, horticultural and educational aims.

Faydalı Bitkiler Koleksiyonu

Türkiye'nin tıbbi ve ıtri (kokulu) bitkilerinin canlı koleksiyonu önemlidir. Ayrıca doğal boya bitkileri ile besin bitkilerinin koleksiyonu da aynı derecede önemlidir. Bu koleksiyonların, bu siyaset belgesinde belirtilen niteliklere uygun bitkilerden oluşturulması (ticari olarak elde edilmiş aksesyonların zaman içinde doğadan toplanmış, botanik bahçesi amaçlarına ve ihtiyaçlarına daha uygun bitkilerle değiştirilmesi) gerekmektedir. Bu koleksiyonu oluşturan bitkilerin NGBB'de yetiştirme koşullarının öğrenilmesi de yerine getirilmesi gereken bir gayedir.

Economically important plants

It is important to make a collection of medicinal plants of Turkey. Also, it is aimed to make collections of native dye plants and edible plants. It is required to make the collection with plants that has the required criterias (be a native one not a commercial one) stated in this policy. Furthermore, propagation and maintenance requirements of these plants should be learned.

Koruma Koleksiyonları

Conservation collections

Koruma koleksiyonu, aşağıda belirtilen nedenlerle NGBB'de yetiştirilen bitkilerdir:

A conservation collection of plants is here defined as a collection of plants held at NGBB for the following reasons:

- Yabani bir türün kaybını veya genetik aşınmasını önlemek için
- As an insurance against loss or genetic erosion of the species in the wild
- Tabiatı yeniden canlandırma, popülasyonu güçlendirme ya da kaybolmuş türü yerine koyma amacıyla
- There is the specific intention of recovery, reinforcement or re-introduction to the wild in the future
- Koruma araştırmaları nedeniyle
- For conservation research
- Eğitim amacıyla
- For education
- Özel bir NGBB, ulusal veya uluslararası program sebebiyle yetiştirilen bitkilerdir.
- As part of a particular NGBB, national or international program.

Koruma koleksiyonuna ilave edilecek türler, ya Ekim ve ark. (2000) tarafından listelenmiş türlerdir ya da tehdit altına girebileceği düşünülen bitkilerdir.

Species targeted for such collections will probably be those listed under one of the threat categories issues by the Red Book of Turkey (Ekim and colleagues 2000).

Tam bir "koruma koleksiyonu", özellikle yeniden canlandırma ya da yerleştirme programındaki koleksiyon, mümkün olan azami çeşitliliği temsil edecek şekilde kurulmalıdır (böyle koleksiyonları oluşturmak için kılavuz bilgiler Bitki Koruma Merkezi'nin [CFC] yayınladığı Falk ve Holsinger'de [1991] bulunabilir). Böyle koleksiyonlar çok sayıda birey içerir ve (özellikle ağaçlar) çok geniş alanlar kaplar; bu tür koleksiyonları, çok özel durumlar hariç, NGBB'de yetiştirmek mümkün olmayabilir. Yine de tehdit altında bitkilerden, tüm genetik çeşitliliği temsil edemese de, koleksiyonda canlı bitkiler bulundurmak önemlidir.

A 'complete' conservation collection, for a major re-introduction program, would have to be amassed in a genetically structured way in order to represent greatest possible diversity.

Guidelines for such collections have been determined by, for example, the Centre for Plant Conservation (CPC) (Falk & Holsinger, 1991). Such collections consist of large numbers of individuals which may occupy considerable areas (especially with trees) and so may not be possible at NGBB except in special circumstances. Threatened plants should be occupied in collection although they do not fully genetically representative.

Hedef 8 Koleksiyonları

Target 8 collections

NGBB, Küresel Bitki Koruma Stratejisi (GSPC) Hedef 8 için çalışmalar yapmaktadır. NGBB aşağıdaki bitkiler üzerindeki çalışmalarla üzerine düşeni yapmaya çalışmaktadır:

NGBB run parallel activities with Global Plant Conservation Strategy (GSPC) and Target 8. NGBB maintain *ex-situ* collections of the following threated species:

- *Centaurea iconiensis*
- *Centaurea mykalea*
- *Centaurea tchihatchefii*
- *Astragalus beypazaricus*
- *Astragalus yildirimlii*
- *Pyrus serikensis*
- *Vuralia turcica*
- *Cephalaria tuteliana*
- *Tulipa sprengeri*

Kuraklığa ve tuzluluğa dayanıklı bitkiler koleksiyonu

Dry and Halophytic Plants Collection

NGBB Türkiye’de, hatta dünyada ilk olarak bir “Kurak ve Çorak Bitkiler Bahçesi” oluşturarak, halkımızın küresel ısınma ve bunun sonuçlarına dikkatini çekmeyi ve gelecekte daha kurak koşullarda yetişebilecek bitkileri bir araya getirmeyi amaçlamaktadır. Bu koleksiyon için İç Anadolu’dan değişik toprak tipleri NGBB’ye getirilerek, yerinde kuraklığa ve tuzluluğa dayanıklı bitkilerin İstanbul koşullarına nasıl bir uyum gösterebileceğinin saptanmasını, bu tür bitkileri bir arada yaşatmayı ve gelecek kuşaklara aktarmayı amaçlamaktadır. En önemlisi halkın konuya dikkatinin çekilmesi hedeflenmiştir.

NGBB has formed the first national and world wide “Dry and Arid Plant Garden” with the goal of drawing public attention to global warming and its consequences and for the collection of that can grow in drier conditions in the future. It is aimed to research how halophytic plants can adapt in İstanbul conditions, to maintain the living collection of halophytic plants. Most importantly, it is aimed to take the attention of the public on this issue.

Koleksiyondaki hedef bitkiler ya da ekosistemler belirtilecek.

Koleksiyondaki hedef bitkiler ya da ekosistemler belirtilecek.

İstanbul Bitkileri Koleksiyonu

İstanbul Plants Collection

İstanbul, coğrafik olarak Asya ile Avrupa kıtasını birleştiren, daha doğru bir deyişle bu iki kıtayı, İstanbul Boğazı ile ayıran bir konumdadır. Bu bağlamda İstanbul ili hem Avrupa, hem

de Asya kıtasının doğal bitkilerini bünyesinde barındırmaktadır. Ayrıca bu iki kıta bitkilerinin doğal göç yolu üzerinde bulunmaktadır. Bitki coğrafyası bakımından da Avrupa-Sibirya elementlerinin yanısıra, Akdeniz kökenli bir çok bitkiye de ev sahipliği yapmaktadır. Çok sayıda endemik bitkiye ve önemli bitki alanına sahiptir. İstanbul'da yaşayan 270 bitki türü, "Türkiye'nin Tehlike Altındaki Nadir ve Endemik Bitkileri Listesi" kitabında çeşitli düzeylerde tehdit altında olarak sınıflandırılmıştır. Bu türlerin 40 tanesinin en zengin popülasyonları da İstanbul İli'nde yer almaktadır (Ekim ve ark., 2000; Özhatay, Byfield ve Argun, 2000?). Ancak bu doğal hazine, yoğun şehirleşme baskısı altındadır. Aşırı nüfus artışı, pilansız şehirleşme ve kaçak yapılaşma bu sorunu çok büyültmektedir.

Gegraphictly, İstanbul connects the continents of Europe and Asia, or in other words divides the two continents with the İstanbul Bosphorous. In this context the İstanbul province is a habitat for the natural plants of both Europe and Asia. It is also lacated on the natural migration path of the European and Asian Plants. In terms of plant geography it hosts Euro-Siberian elements as well as Mediterenean based plants. It has a large number of endemic plants and is an important open field for plants. The 270 species of plants have been classified as endangered at different levels in the book "The endangered rare and endemic plant list of Turkey". In addition the richest population of 40 of these species is found in the İstanbul province. However this natural treasure is oppressed by heary urbanization. The problem is made worse by excessire population growth, unplanned urbanization and illegal construction.

Bu sebeplerle, bahçede (İstanbul Adası) yer alan fundalık ekosistemi ve bünyesindeki bitki dokusunun korunması önem kazanmaktadır. Ayrıca tehdit altındaki veya endemik İstanbul bitkilerinden aşağıda belirtilenlerin koruma koleksiyonları yapılacaktır.

For these reasons it is highly important to preserve the ecosystem of land covered with heath and plants within its structure that are located in the garden (particularly on İstanbul Island and the neighboring outward line) In addition, preservationcollections of endangered and/ or endemiz İstanbul plants listed below will be made.

Kaynaklar:

References:

Ekim T, Koyuncu M, Vural M, Duman H, Aytaç Z ve Adıgüzel N (2000). *Türkiye'nin Tehlike Altındaki Nadir ve Endemik Bitkileri Listesi*. Türkiye Tabiatını Koruma Derneği ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi yayını, ISBN 975 93611 0 8.

Ekim T, Koyuncu M, Vural M, Duman H, Aytaç Z ve Adıgüzel N (2000). *Türkiye'nin Tehlike Altındaki Nadir ve Endemik Bitkileri Listesi*. Türkiye Tabiatını Koruma Derneği ve Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi yayını, ISBN 975 93611 0 8.

Özhatay N, Byfield A ve Argun G (2000?). *İstanbul Her Dem Yeşil*. DHKD İstanbul'un Doğal Alanları Projesi tanıtım broşürü.

Özhatay N, Byfield A ve Argun G (2000?). *İstanbul Her Dem Yeşil*. DHKD İstanbul'un Doğal Alanları Projesi tanıtım broşürü.

Alan Dışı Koleksiyonlar

Off site Collections

NGBB, çoğu koleksiyon bitkilerini bahçe'de yetiştirme gayretinde olmasına rağmen, belirli bitki kümelerinin (örneğin yüksek dağ bitkileri) alan dışı koleksiyonlarda bir güvenlik koleksiyonu amacıyla yetiştirmelidir.

NGBB, recognises that while most collections will be grown at the garden, there is a role for off site/safe site cultivation for particular groups of plants.

Doğal Bitkiler Koleksiyonu

Native Plants Collection

NGBB bitki koleksiyonlarının önemli bir kısmının Türkiye'nin yabani bitkileri olması son derece doğaldır. Bu sergileme yabani bitkilerin tek tek ya da kümeler halinde yapılabilir. Yerli ve yabancı ziyaretçilere yabani bitkilerimiz ve doğa tarihimiz hakkında bilgi takdimi yapmak önemlidir. Üstelik bu koleksiyonların eğitsel önemi de büyüktür.

It is entirely appropriate that NGBB' s plant collection should contain a strong representation of Turkish native plants. These should be displayed as both individual specimens within the general collections and also as species within habitat representations. It is important that we have rich collections of Turkish plants because of our national status and the importance of showing and interpreting our natural history for both local visitors and tourists. They are also needed for teaching, research and conservation.

Türkiye'nin doğal bitkileriyle ilgili sergileme ve kayıt-kabulü (aksesyonu) için kılavuz bilgiler şunlardır:

Guidelines for the acquisition and representation of Turkish native plants are as follows:

- Sergileme (sayfa 28)
- Representation (p 28)
- Kayıt-kabul (sayfa 37)
- Acquisition (p 37)

Bölüm 5: Giriş, kayıt ve Aktarma

Section 5: Acquisition and Transfer

Giriş

Introduction

Bu belgede belirtilen siyasetler ve ölçütleri hayata geçirebilmek için bitkiler kaydedilmelidir. Bu işlem yurtdışı veya yurtiçinden arazi çalışmalarıyla bitki ve tohum toplamayı, tohum kataloglarından tohum elde etmeyi ve diğer koleksiyonlarla değiş tokuş yapmayı kapsar. Bütün bu aksesyon işlemleri, düzgün bir kayıt için belirli siyasetler ve sıralı yordamlar izlemeyi, öncelikleri belirlemeyi, karışıklık ve karmaşadan kaçınmayı gerektirir. Aynı şekilde, dışarı bitki verildiğinde de bitkilerin kayıttan düşülmesi gerekir.

In fulfilling the policies and criteria described above, plants have to be acquired. This can include gathering plants or seeds on fieldwork at home or abroad, obtaining seeds from seed catalogues or transferring plants from other collections. All these methods of acquisition require policies and protocols to create an orderly process, ensure that priorities are followed and that confusion or duplication is avoided. Likewise, systems are required to move plants out of our collection to other sites or to deaccess them completely.

Arazi çalışması

Fieldwork

Arazi çalışmaları, koleksiyonlara yeni bitki kazandırmak için önemli fırsatlardır. Arazi çalışmaları, çevre koruma yasalarına (CBD gibi) uyum için dikkatli bir pılanlama gerektirir. Gerekli izinlerin alınabilmesi için özellikle yurtdışı çalışmalar için pılanlamaya 2 yıl önceden başlanmalıdır. Şurası açıkça belirtilmelidir ki bu siyaset belgesinin hedeflerini ve bilim siyasetindeki amaçları yerine getirmenin esas yoludur.

Fieldwork provides an important opportunity to acquire new plants for the collection. However, it needs to be planned carefully to ensure compliance with the CBD. Due to the difficulties involved in organizing fieldwork, the time required to gain permission that a two year lead in time for fieldwork be considered wherever possible. It is noted that fieldwork is the main method of fulfilling the objectives and targets set out in this collection policy and also many of the objectives presented in the science strategy.

Aşağıdaki önerilere dikkat edilmelidir:

The following recommendations or policies should be considered:

- Arazi çalışmaları ve hedef türler dikkatle pılanlanmalıdır
- Fieldworks and targeted species should be selected carefully,
- Bahçe bölümü, koleksiyonlardaki boşlukları önceden saptamalı ve bilim bölümüyle beraber arazi çalışmalarını düzenlemelidir
- The horticulture department develops a proactive approach to analyzing gaps in the collection and organizing fieldwork preferably, but not necessarily exclusively, with science department staff, to fill the gaps
- Tecrübesiz elemanların araziye çıkmaları teşvik edilmelidir. Ayrıca toplama teknikleriyle ilgili küçük bir kitap hazırlama düşünülmelidir
- Younger and less experienced members should be encouraged to take part in fieldwork. A booklet of useful information including collecting techniques would be prepared

- Arazide kaydedilecek bilgiler için asgari standart bu belgenin “Yeni bitki toplanırken derlenecek minimum bilgiler” bölümünde belirtilmiştir.
- The minimum standards of field recording are stated in the “Minimum standards for collecting new plants” part.
- Mali kaynak esasen NGBB bütçesinden karşılanır; ancak dış kaynak aramaktan geri durulmamalıdır
- Funding should ideally come from NGBB’s expedition budget but the horticulture department seek to create its own budget to support fieldwork
- Diğer enstitülerle ortak arazi çalışmaları teşvik edilmelidir
- Staff should be encouraged to undertake fieldwork jointly with staff from other appropriate institutions
- Arazi çalışmaları NGBB popüleritesinin bir parçasıdır; bu nedenle ilgili personel azami popülerliği sağlamak için teşvik edilmelidir
- Publicity is an important component of both fundraising and our wider remit to project science into the community at home and abroad therefore staff involved in fieldwork planning are encouraged to work with the press officer and others in developing maximum publicity for and about planned fieldwork
- Bütün personel CBD, CITES, zirai karantina koşullarına ve kanun ve yönetmeliklere uygun davranmalıdır.
- All staff taking part in NGBB initiated expedition must abide by the CBD, CITES, phytosanitary legislations and any local laws governing the collection and exchange of plant material

Tohum listesi

Seed Catalogue

Tohum listelerinden bitki temininden kaçınılmalıdır. Çünkü çoğu tohum listelerindeki tohumlar, melez veya kökeni bilinmeyen bitkilerdir. Tohum kataloglarıyla, çoğu botanik bahçesi, sadece araştırma değeri az olan şüpheli kökenli bitkilerin dolaşımını sağlamaktadır. Mamafih, sergi, bilgi takdimi veya eğitim amacıyla tohum kataloglarından bitki temin edilebilir.

NGBB do not prefer to acquire plants from seed catalogues. The problem with acquiring plants from these catalogues is that garden-gathered seed is frequently of hybrid or unknown origin and even the wild collected seed will be of genetic origin that is already represented in the garden that is offering the seed. By using seed catalogues botanic gardens could simply be recycling material of dubious origin that is little use for research. When a species cannot be obtained by any other means and if the primary purpose is for display, interpretation or education then it may be acceptable to obtain the plant by this means.

Tohum kataloglarında bitki temininde kılavuz şöyledir:

NGBB follows guidelines for providing seeds from catalogues:

- Bitki temininin esas yolu, NGBB personeli tarafından, tüm arazi gözlemi (asgari standartta bilgi derlenerek) yapılarak araziden bitki toplama
- The preferred method of plant introduction is from wild origin seed, collected by NGBB staff along with full field records

- Yabani materyalin elde edilemediği durumlarda, sergileme, bilgi takdimi ve eğitim amacıyla tohum kataloglarından bitki elde edilebilir
- Where wild origin material cannot be obtained the use seed catalogue is permitted for sourcing specific species for display, interpretation and education
- Tohum listelerinden yabani orijinli bitki temini, ancak bitkiyle ilintili tam arazi bilgisi kaydı varsa ve tohumun orijinalitesine tam güven varsa mümkündür
- The selection of wild origin material from seed catalogue is permitted on the understanding that the seed is accompanied by full field data and in the knowledge that plants arising from the seed are likely to be of the same provenance as those in numerous other botanic gardens.

Diğer tohum ve bitki katalogları

Other seed and plant catalogues

Ticari kataloglardan, yabani kökenli olmadıkları için kaçınılmalıdır. Çoğu zaman bu kataloglardaki bitkilerin temininde CBD kuralları da göz ardı edilmektedir. Prensip olarak, NGBB böyle kataloglardan ve listelerden bitki temin etmeyecek veya satın almayacaktır. Ancak belirli amaçlar için örneğin sergi, eğitim ve bilgi takdimi için veya bitki temini için zaman darlığı varsa veya bir sınıf çalışması için bitki satın alınabilir. Böyle durumlar anında değerlendirilerek karar verilmelidir.

Plants from commercial catalogues are unlikely to be of known wild origin. In general NGBB will not acquire such material. However, there may be good reasons to purchase such material for particular purposes such as areas primarily devoted to display, education or interpretation, or where material cannot be accessed from the wild, or when material is needed for classroom or in a hurry. Each case should be judged on its merits.

Kayıt-kabul

Acquisition

Kayıt-kabulde (aksesyon verilirken) öncelik aşağıdaki gibi verilecektir:

Acquisition policy will take the following into account:

- NGBB'de yürütülmekte, NGBB tarafından desteklenmekte veya ortak araştırma projeleri, belirteç (A)
- Research projects that is supported by NGBB, qualifier (A)
- Koruma projeleri veya korunacak türler, belirteç (K)
- Conservation projects or of conservation interests, qualifier (K)
- Eğitim ve bilgi takdimi ile ilgili bitkiler, belirteç (E)
- Education and interpretation in the widest sense, qualifier (E)
- Çeşitli kurslarla, öğretimle ilintili bitkiler, belirteç (Ö)
- Teaching, plants for courses, qualifier (Ö)

Kısa ve orta dönemli depolama (muhafaza) siyaseti ve tohumların ekilmesi

Policy for the short to medium term storage and sowing of seed

NGBB şimdilik bir tohum bankası inşa etmeyi düşünmemektedir. Ancak yine de Bahçe'de tohumları kısa ve orta vadede muhafaza edebilecek şartları geliştirmelidir. Bu bir tohum muhafaza amacından ziyade, bahçede üretim süreciyle ilgili saklamadır:

NGBB has no immediate plans to build a seed bank for the long-term storage of seed for conservation. However, there is a need to provide guidelines on short to medium term storage conditions. Storage of seeds should be considered for propagation aims not for long term storage purposes. The reasons that seed might be stored are as follows:

- Ekim zamanına kadar beklemesi gereken tohumlar muhafaza edilebilir
- To provide optimal storage conditions while waiting for time or the correct seasons for sowing
- Kısa ömürlü (bir veya ikiyıllık) bitkiler için tekrarlanan ekimler yapabilmek için muhafaza edilebilir
- To allow for repeat sowing of short lived species
- Eldeki tüm tohumların ekilmesi yerine, bir miktar tohum, bitkinin tamamının kaybı olasılığına karşı bir sigorta gibi, muhafaza edilmelidir
- As an insurance against loss of an entire sowing for instance, if a batch of seedlings was killed by mistake or lost to the elements
- Bir aksesyondan çok fazla tohum varsa, tekrar tekrar ekmek ya da bir yere armağan vermek için muhafaza edilebilir.
- To allow for additional sowings or gifting if there are plenty of seeds within an accession and an adequate number have already been sown.

Tohumlar özel merkezi bir yerde muhafaza edilmelidir. Saklama için kılavuz bilgileri şöyledir:

Seeds should be stored in a specific place. Guidelines or standards for storage are as follows:

- Tohum paketleri aksesyon numarasına göre sıralanmalıdır. Uygun olan durumlarda koleksiyon numarası, familya, cins veya yere görede sıralama yapılabilir
- Packets should be arranged by accession number
- Bütün tohumlar, *Otobur*[®]da kaydedilmelidir
- All material should be properly recorded in *Otobur*[®].
- Tohum hazırlama ve paketleyip mühürleme olanakları da geliştirilmelidir
- Consideration should be given to upgrading our preparation and packaging to a higher specification.
- Tohumlar mühürlü paketlerde %7 nem ve 4°C sıcaklıkta saklanmalıdır
- Seeds should be stored in sealed containers at about 7% moisture and a temperature of about 4°C

Belirli bir aksesyondaki bütün tohumların ekilmesi elbette bir ziyandır (sadece çok az tohum varsa bu mümkündür). Araziden çoğu durumda çok az tohum toplanır ve bu da sadece bir ekim için yeterlidir. Doğadan toplanan tohumların canlılığı hakkında bilgi sahibi olunmadığından, çok tohum ekmek, birkaç canlı bitki elde etmek için gereklidir. Ama aynı şekilde, bütün tohumların ekildiği bir saksının bir sebeple tahrip olması da bütün tohumların ve tüm bir aksesyonun ziyanı anlamına gelecektir. Ekilecek tohum sayısı ve kullanılacak saksı sayısı ile ilgili bir kılavuz yoktur. Ama bitkilerin kullanılacağı amaç, araştırmaya göre bahçe-

bilim-eğitim b6l6mleri haberleşerek, g6r6şerek ekilecek ve saklanacak miktarları belirlemelidir. Arazi çalışmalarından, her ne kadar eğilim az tohum toplamaksa da, m6mk6n olduğu kadar çok sayıda tohum elde etmek uygundur —kuşkusuz nesli tehdit altındaki t6rlerde dikkatli olunmalıdır. Aynı şekilde kısa 6m6rl6 bitkilerin yenilenen ekim-dikimi için de d6zenli bir yol belirlenmelidir. Doğadan toplanmış bir kısa 6m6rl6 bitkinin, tekrar ekiminde artık k6keni “doğa (D)” yerine “doğada k6keni bilinen bahe (DB)” olacaktır. Ayrıca tekrardan ekimlerde, serbest tozlaşma nedeniyle, oğul bitkinin teşhisi yenilenmelidir.

It is clearly wasteful to sow all the seeds of a particular accession collected on an expedition at once if only a few plants are required (unless there are only a very few seeds). However, in many instances only a small quantity of seed is collected, only allowing one sowing. Due to the unknown viability and storage of most wild origin seed it is important that as much of the seed as possible is sown to ensure that at least some plants are produced. Also, were the pot of seedlings to be damaged in some way, the entire accession could be lost outright. A specific policy for seed sowing giving guidelines for numbers or a proportion to be sown is not, however, necessary but it is essential where plants are being raised for specific projects that there is communication between all involved to ensure that there is a sensible balance between numbers sown and numbers stored for the future. Adequate seeds should be collected to ensure the propagation of some plants (however, it is important to consider conditions of threatened plants). A regular, organized, programme for re-sowings of short lived species needs to be agreed. If a wild (D) originated species replanted at the garden, then the origin will turn to DB (cultivated but of known wild origin) Furthermore, due to open pollination, verification of “re-sows” will be necessary.

Kaynak:

References:

- Smith RD, Dickie JB, Linington SH, Pritchard HW ve Probert RJ (eds) (2003). *Seed conservation—turning science into practice*. RBG Kew, London.
- Smith RD, Dickie JB, Linington SH, Pritchard HW ve Probert RJ (eds) (2003). *Seed conservation—turning science into practice*. RBG Kew, London.

Kayıttan d6şme siyaseti

Deaccession policy

Bitki t6rleri 6zerindeki tehditler arttığından, doğa k6kenli bir bitkinin aksesyonundan d6ř6lmesi en son d6ř6n6lmesi gereken bir adımdır. Kayıttan/aksesyonundan d6ř6lecek bitkiler için şu yol izlenmelidir:

Plants and habitats disappearing faster than ever attitudes to deaccessioning have changed too and now we should not contemplate getting rid of any wild origin or otherwise important plant unless it is absolutely essential. This policy can be summarised as follows:

- Bitki hakkında m6mk6n olduğu kadar ok bilgi toplanmalıdır; 6rneğin fotoğraf, g6rsel, herbaryum 6rneği, DNA 6rneği, vb.
- Capture as much information about the plants as possible- eg photographs, herbarium specimen and DNA sample
- Bitki diğer bahelere 6nerilmelidir

- Offer the plant to other botanic gardens
- Eğer bitki istenmiyorsa ve tehdit altında bir tür değilse kayıttan/aksesyondan düşür
- If no one wants the plant and it does not have an IUCN threat category then the plant can be deaccessed
- Eğer bitki bir IUCN tehdit kategorisinde ise, ayrıca başka bir bahçe istemiyorsa ve bitkinin yetiştiği bahçe sayısı (BGCI'den elde edilebilir) 5'den az ise bitki muhafaza edilmeli, kayıttan/aksesyondan düşülmemelidir.
- If the plant has an IUCN category and no other botanic garden or country of origin wants it and it is cultivated in less than 5 other botanic gardens (this can be found from BGCI) then it must be kept.

Sonuç

Conclusion

Bu siyaset belgesi kayıt/aksesyon, sunum/sergi, yetiştirme ve bilgi kaydı standartlarını yükseltecektir. Ayrıca bu siyaset belgesi NGBB canlı koleksiyonlarını ulusal, uluslararası amaçlar doğrultusunda geliştirecek, önemli kılacak ve kullanıcılara daha yeterli bir hizmet verecektir. Bunlara ek olarak NGBB bahçe personeli olarak canlı koleksiyonlar ve peyzajın bakımına önem vererek gelecek nesillere en azından aynı koşullarda aktarmayı ümit ediyoruz. This policy will increase raise the standarts of acquisition, representation, cultivation, representation, cultivation, and record keeping. This policy links the living collection into national and international policies, ministerial objectives and the needs of stakeholders and that the collection will therefore be both relevant to the current political and legislative environment and comprehensive and available to all who want to use it. Finally, we hope to demonstrate careful stewardship of the collection and landscapes while they are in our care and therefore be able to pass them on to the next generation of curators in at least the same condition, if not better, that they were given to us.

Kısaltma

Abbreviation

NGBB	Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi
NGBB	Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi

Ek 1– Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, ulusal kanunlar, bağlı ikincil mevzuat; ulusal stratejiler, pılanlar ve programlar

Appendix 1– International conventions, laws and national strategies, plans and programmes that are signed by Turkey

Türkiye'nin biyolojik çeşitliliğin korunmasına yönelik olarak taraf olduğu uluslararası ve bölgesel sözleşmeler:

International Conventions and Laws

- Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (CBD) (1997) ve Cartagena Biyogüvenlik Protokolü (2004)
- Convention on Biological Diversity (CBD) (1997) ve Cartagena Biosafety Protocol (2004)
- Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi (CCD) (1998)
- Convention to Combat Desertification (CCD) (1998)
- Özellikle Su Kuşları Yaşama Alanı Olarak Uluslararası Önemde Sulak Alanlar Sözleşmesi (RAMSAR) (1994)
- The Convention on Wetlands of International Importance (RAMSAR) (1994)
- Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES) (1996)
- The Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) (1996)
- Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına ilişkin Sözleşme (1983)
- Convention Concerning the protection of the world cultural and natural heritage (1983)
- Gıda ve Tarım için Bitki Genetik Kaynakları Uluslararası Sözleşmesi (2006)
- ITPGRFA- International Treaty of Plant Genetic Resources for Food and Agriculture (2006)
- Avrupa Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarının Korunması Sözleşmesi (BERN) (1984)
- Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats (BERN) (1984)
- Avrupa Peyzaj Sözleşmesi (2001)
- Convention on European Landscape (2001)
- Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi (Barcelona) (1981) ve Akdeniz'de Özel Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitliliğe İlişkin Protokol (1988) dahil olmak üzere ekli protokolleri
- Convention on Protection of the Mediterranean Sea Against Pollution (Barcelona) (1981) ve Akdeniz'de Özel Koruma Alanları ve Biyolojik Çeşitliliğe İlişkin Protokol (1988) dahil olmak üzere ekli protokolleri

- Karadeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi (Bükreş) (1994) ve Karadeniz'in Biyolojik ve Peyzaj Çeşitliliğinin Korunması Protokolü (2004) dahil olmak üzere ekli protokolleri
- Convention on the protection of the Black Sea against Pollution (Bükreş) (1994) ve Karadeniz'in Biyolojik ve Peyzaj Çeşitliliğinin Korunması Protokolü (2004) dahil olmak üzere ekli protokolleri

Çevre Konusundaki Ulusal Stratejiler, Planlar ve Programlar

National Strategies, Plans and Programs about Environment

- Ulusal Çevre Eylem Planı (1998)
- National Environment Strategy Plan (1998)
- Bitki Genetik Çeşitliliğinin Yerinde Korunması Milli Planı (1998)
- National Plan on In-situ Plant Conservation (1998)
- Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı (2001)
- National Biodiversity Strategy and Action Plan (2001)
- Ulusal Gündem 21 Programı (2001)
- National "Gündem 21" Program (2001)
- Ulusal Sulak Alan Stratejisi (2003)
- National Wetlands Strategy (2003)
- Türkiye Ulusal Ormancılık Programı (2004)
- National Forestry Program (2004)
- Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları 2003-2023 Strateji Belgesi (2004)
- National Science and Technology 2003-2023 Politics Strategy Document (2004)
- Çölleşme ile Mücadele Türkiye Ulusal Eylem Programı (2005)
- National Action Plan on Convention to Combat Desertification (2005)
- Ulusal Çevre Stratejisi (2006)
- National Environment Strategy (2006)
- Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi (2006)
- National Rural Development Strategy (2006)

Bitki Biyolojik Çeşitliliğinin Korunmasına Yönelik Kanunlar ve Yönetmelikler

Laws and Regulation on the Conservation of Plant Biodiversity

1. Çevre Kanunu (2872-09.08.1983): Bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını amaçlar. Çevre Kanununda, çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve kirliliğinin önlenmesi ile ilgili temel ilkeler belirlenmiş ve hükme bağlanmıştır. 26.04.2006 tarih ve 5491 sayılı Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun çerçevesinde, Madde 6'da biyolojik çeşitliliğin korunmasının önemi belirtilmiş ve biyolojik çeşitliliğin tahribi de dahil olmak üzere denetim ve kontrol ile çevreye zarar verildiği tespit edildiğinde, cezai yaptırımlara ilişkin düzenlemeler getirilmiştir. Çevre Kanununa dayanılarak çıkartılan yönetmeliklerle kirliliğinin önlenmesine ve çevresel etki değerlendirmeye yönelik kurallar belirlenmiştir.

1. Environmental Law: It aims to preserve the environment which is the shared wealth of all living creatures along the principles of sustainable environment and sustainable development. Basic principles regarding the protection and improvement of the environment and pollution prevention have been determined and legalized. Rules about environmental pollution and evaluation of environmental effects are determined with status are produced according to the environmental law.

2. Milli Parklar Kanunu (2873 - 09.08.1983): Milli ve milletlerarası düzeyde değerlere sahip milli park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiatı koruma alanlarının seçilip belirlenmesi, özellik ve karakterleri bozulmadan korunması, geliştirilmesi ve yönetilmesine ilişkin esasları düzenler. Kanunun uygulanmasına yönelik teknik detaylar Milli Parklar Yönetmeliği ile yürürlüğe konmuştur.

2. National Parks Law: It regulates the identification criterias of national parks, natural parks, natura monuments and areas to protect nature, the protection of properties and charecters of them without any correption, the points on development and management of them. Technical details about the application of the law are imposed by the National Parks Regulations.

3. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (2863 - 23.07.1983): Korunması gerekli taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları ile ilgili tanımları belirler, yapılacak işlem ve faaliyetleri düzenler. Doğal SİT'ler bu Kanuna göre ilan edilmektedir.

3. Protection of Presence Culture and Natura Law: It regulates the activities and operations and determines the definition of moveable and unmoveble presences which were need protection of culture and natura.

4. Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığının Kurulması Hakkında KHK (383 - 19.10.1989): "Özel Çevre Koruma (ÖÇK) Bölgesi" olarak ilan edilen ve edilecek alanların sahip olduğu çevre değerlerini korumak ve mevcut çevre sorunlarını gidermek için tüm tedbirleri almak, bu alanların koruma ve kullanma esaslarını belirlemek, imar planlarını yapmak, mevcut her ölçekteki plan ve plan kararlarını revize etmek ve re'sen onaylamak amacıyla ÖÇK Kurumunu kuran KHK'dir. ÖÇK Bölgeleri bu kanuna göre Bakanlar Kurulu tarafından ilan edilir.

4. Decree Law on the Establishment of Private Environmental Protection Institution: Decree Law is established Private Environmental Protection Institution with the aim of confirm and revise the desicion of plan existing in measure, make reconstruction plans, determine using and protecting principles of these areas, take measures to remove existing environmental problems and protect the environmental value of areas which were presented Private Environmental Protection Field. Fields of Private Environmental Protection are publicized by the Council of Minister according to this law.

5. Orman Kanunu (6831-31.08.1956): Ormanların planlanması, işletilmesi, korunması gibi orman yönetimine ilişkin esasları belirlemektedir. Muhafaza ormanları, gen koruma ormanları ve tohum meşcereleri bu kanuna göre ilan edilmektedir.

5. Forest Law: It determines the principles about forest administration like protection, management and arrangement/design of forests.

6. Mera Kanunu (4342-25.02.1998) ve Mera Yönetmeliği: Mera, yaylak, kışlak, otlak ve çayırların belirlenecek kurallara uygun bir şekilde kullandırılmasını, bakım ve ıslahının yapılarak verimliliklerinin artırılmasını ve sürdürülmesini, kullanımlarının sürekli olarak denetlenmesini, korunmasını ve gerektiğinde kullanım amacının değiştirilmesini sağlamak amacıyla yürürlüğe konmuştur.

6. Grassland Law and Grassland Administration: It was put into action in order to provide using of grassland, down land, shelter place, hayfield and herbage according to rules which will be determined, increasing and maintaining the productivity of these areas with care and improvement, controlling the using of these areas consistently, protection and changing of using aim when we need.

7. Tarım Kanunu (5488-18.04.2006): Tarım politikalarının amaç, kapsam ve konularının belirlenmesi; tarımsal destekleme politikalarının amaç ve ilkeleriyle temel destekleme programlarının tanımlanması; bu programların yürütülmesine ilişkin piyasa düzenlemeleri, finansman ve idarî yapılanmanın tespit edilmesi; tarım sektöründe uygulanacak öncelikli araştırma ve geliştirme programlarıyla ilgili kanunî ve idarî düzenlemelerin yapılması ve tüm bunlarla ilgili uygulama usûl ve esaslarını kapsar. Kanunda tarım politikalarının amaçları içinde doğal ve biyolojik kaynakların korunması ve geliştirilmesine de yer verilmiş; TKB'na biyolojik çeşitliliğin, genetik kaynakların ve ekosistemlerin korunması ve geliştirilmesine ilişkin araştırmalar yapma görevi verilmiştir.

7. Agricultural Law: It covers principles and techniques all about that making executive and lawful arrangements about research and development programs which will be performed at agricultural sector/area; determining the financial and manageable structuring; market arrangement about performing these programs; presenting the basic support programs with principles and aims of agricultural support politics; determining the subjects, aims and content of agricultural politics. Laws include protection and development of natural and biological sources; imposing the duty of protecting and developing of ecosystems, genetic sources and biological diversity to the TKB.

8. Doğal Çiçek Soğanlarının Sökümü, Üretimi ve İhracatına Ait Yönetmelik: Doğada bulunan soğanlı çiçek neslinin tahrip edilmeden ve tüketilmeden, tohum, soğan veya diğer aksamının doğadan toplanması, üretilmesi, büyütülmesi, depolanması ile yurtiçi ve yurtdışı ticaretine ilişkin esasları düzenler.

8. Regulations about Removing, producing and exporting of Natural Flower Onions: It arrange the principles about storage, growing, producing and gathering with onion, seed and other parts without consuming and destroying of origins of flowers with onion being in nature.

9. Nesli Tehlike Altında olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslar arası Ticaretine İlişkin Sözleşmenin Uygulanmasına Dair Yönetmelik: Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES) kapsamında yer alan hayvan

ve bitki türlerinin sürdürülebilir kullanımını sağlamak için, uluslararası ticaretinin kontrol altına alınmasına yönelik usul ve esasları belirler.

9. Regulations About Providing of Contract which is about International Trade of Bestial Animal and Plant which are Under Threat: It determines the principles and techniques about taking under control to international trade of bestial animal and plant to provide the sustainable using of animal and plant species which are being in CITES.

10. Bitki Genetik Kaynaklarının Toplanması Muhafazası ve Kullanılması Hakkında Yönetmelik: Türkiye bitki genetik kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi amacıyla, sürveyi, toplanması, toplanan materyalin muhafazası, üretilmesi, yenilenmesi, karakterizasyonu, değerlendirilmesi, dökümantasyonu ve değişimiyle ilgili esasları düzenler. Yönetmelik bitki genetik kaynaklarına yönelik araştırma izinlerini de kapsamaktadır.

10. Regulations about Protection, Using and Gathering of Plant Genetic Sources: It organize the principles about survey, gathering, protection of gathering materials, producing, renewing, characters, evaluating, documentation and changing to develop and protect the plant genetic sources of Turkey. Regulation covers survey permission about plant genetic sources.

11. Türkiye’de İlmi Araştırma, İnceleme Yapmak ve Film Çekmek İsteyen Yabancılar veya Yabancılar Adına Müracaat Edenler ile Yabancı Basın-Yayın Mensuplarının Tabi Olacakları Esaslar (4 Nisan 1988 tarihli ve 88/12839 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı) Türkiye’de araştırma yapmak isteyen yabancı araştırmacıların başvuru ve izin işlemlerini belirler.

11. Principles which are determined for foreigners who want to make movie, make investigation and scientific research or people who apply instead of foreigners and members of foreign media: It determines application and permission procedures of foreign researchers who want to make investigation at Turkey.